Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MACIEJA SZPUNARA
od 8. srpnja 2021.[1]

Predmet C-422/20

RK
protiv
CR

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Oberlandesgericht Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu, Njemačka))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Priznavanje – Nasljeđivanje i Europska potvrda o nasljeđivanju – Nadležnost u slučaju izbora prava – Odbijanje nadležnosti suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak”

I. Uvod

1. Člankom 4. Uredbe (EU) br. 650/2012[2], pod naslovom „Opća nadležnost”, predviđa se da „[s]udovi države članice u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti”. Kriterij utvrđen u toj odredbi za određivanje sudske nadležnosti odgovara kriteriju za određivanje prava mjerodavnog za nasljeđivanje u cijelosti, koji je utvrđen u članku 21. stavku 1. te uredbe pod naslovom „Opće pravilo”.

2. Usklađenost tih kriterija, u pravilu, osigurava poštovanje načela podudarnosti mjerodavnog prava i nadležnog suda[3] na koje upućuje uvodna izjava 27. Uredbe br. 650/2012. U toj se uvodnoj izjavi navodi da su pravila te uredbe zamišljena tako da se osigura da tijelo koje se bavi nasljeđivanjem u većini situacija primjenjuje svoje pravo.

3. Članak 22. stavak 1. Uredbe br. 650/2012 omogućuje da osoba kao pravo za uređenje nasljeđivanja u cijelosti izabere pravo države čiji je državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti. Međutim, takav izbor može dovesti u pitanje načelo podudarnosti mjerodavnog prava i nadležnog suda pred kojim se vodi postupak. Ta uredba ipak predviđa mehanizme koji osiguravaju poštovanje navedenog načela i u pogledu izbora mjerodavnog prava. Točnije, iz

[1] Izvorni jezik: francuski

[2] Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL 2012., L 201, str. 107.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 296.)

[3] Vidjeti moje mišljenje u predmetu Oberle (C-20/17, EU:C:2018:89, t. 104.).

zajedničkog tumačenja članka 6. točke (a) i članka 7. točke (a) navedene uredbe proizlazi da su sudovi države članice čije je pravo umrli izabrao nadležni za odlučivanje ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio nadležnost nakon zahtjeva jedne od stranaka u postupku.

4. Te su odredbe u središtu drugog prethodnog pitanja koje je u ovom predmetu postavljeno Sudu, a kojim sud koji je uputio zahtjev u biti pita obvezuje li i, ako da, u kojem opsegu, odbijanje nadležnosti suda države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak u nasljednim stvarima sud druge države članice pred kojim je naknadno pokrenut postupak.

5. U skladu sa zahtjevom Suda, u ovom će se mišljenju analizirati samo to pitanje.

II. Pravni okvir

6. Članak 6. Uredbe br. 650/2012, pod naslovom „Odbijanje nadležnosti u slučaju izbora prava”, u točki (a) predviđa:

„Ako je pravo koje je umrli izabrao za uređenje svojeg nasljeđivanja u skladu s člankom 22. pravo države članice, sud pred kojim je pokrenut postupak u skladu s člankom 4. ili 10.:

(a) može, na zahtjev jedne od stranaka u postupku, odbiti nadležnost ako smatra da su sudovi države članice izabranog prava u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju, uzimajući u obzir praktične okolnosti nasljeđivanja, poput uobičajenog boravišta stranaka i mjesta gdje se imovina […]”

7. Članak 7. te uredbe, pod naslovom „Nadležnost u slučaju izbora prava”, u točki (a) predviđa:

„Sudovi države članice čije je pravo izabrao umrli u skladu s člankom 22. imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju:

(a) ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio nadležnost u istom predmetu na temelju članka 6.;”

8. Članak 22. navedene uredbe, pod naslovom „Izbor prava”, u stavku 1. predviđa da „[o]soba može za pravo koje će urediti u cijelosti njezino nasljeđivanje izabrati pravo države čiji je državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti”.

9. U članku 83. stavku 4. iste uredbe navodi se da „[a]ko je raspolaganje imovinom zbog smrti izvršeno prije 17. kolovoza 2015., u skladu s pravom koje je umrli mogao izabrati u skladu s ovom Uredbom, smatra se da je to pravo izabrano kao mjerodavno pravo za nasljeđivanje”.

III. Činjenično stanje, postupak i prethodna pitanja

10. Osoba CR je nakon smrti svojeg supruga, koji je preminuo 9. ožujka 2017., pred Amtsgerichtom Düren (Općinski sud u Dürenu, Njemačka) zatražila izdavanje nacionalne potvrde o nasljeđivanju kao i Europske potvrde o nasljeđivanju na temelju zajedničke oporuke sastavljene 1990. godine u skladu s njemačkim pravom, a kojom su se osoba CR i njezin suprug međusobno imenovali jedinim nasljednicima. Posljednje uobičajeno boravište umrlog bilo je u Španjolskoj.

11. RK, brat umrlog, usprotivio se zahtjevu osobe CR.

12. Rješenjem od 20. prosinca 2017. Amtsgericht Düren (Općinski sud u Dürenu) prihvatio je zahtjev osobe CR.

13. Odlučujući o žalbi koju je podnio RK sud koji je uputio zahtjev, Oberlandesgericht Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu, Njemačka) poništio je to rješenje zato što su, prema kriteriju „uobičajenog boravišta" umrlog u trenutku njegove smrti, u smislu članka 4. Uredbe br. 650/2012, nadležni isključivo španjolski sudovi.

14. Osoba CR je 29. travnja 2019. ishodila rješenje Juzgada de Primera Instancia e Instrucción nº 3 d'Estepona (Prvostupanjski i istražni sud br. 3 u Esteponi, Španjolska), iz kojeg proizlazi da se taj sud na tužiteljev zahtjev odlučio „odreći donošenja odluke, s obzirom na to da su njemački sudovi u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju i zbog praktičnih okolnosti, poput uobičajenog boravišta i činjenice da se većina dotične imovine nalazi u Njemačkoj".

15. Osoba CR je na temelju tog rješenja javnobilježničkim aktom od 29. kolovoza 2019. ponovo podnijela zahtjev za izdavanje potvrde o nasljeđivanju Amtsgerichtu Düren (Općinski sud u Dürenu). Rješenjem od 19. veljače 2020. taj je sud ponovno prihvatio zahtjev osobe CR smatrajući da je njegova međunarodna nadležnost utvrđena jer je španjolski sud pred kojim je osoba CR pokrenula postupak odbio svoju nadležnost na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012.

16. Osoba RK se žalbom podnesenom protiv rješenja od 19. veljače 2020. ponovno usprotivila toj odluci te je predmet upućen sudu koji je uputio zahtjev.

17. U tim je okolnostima Oberlandesgericht Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu) odlukom od 28. kolovoza 2020., koju je Sud zaprimio 8. rujna 2020., odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li za odbijanje nadležnosti suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak u skladu s člankom 7. točkom (a) Uredbe br. 650/2012 potrebno da se taj sud izričito proglasio nenadležnim ili može biti dovoljno i konkludentno proglašenje, ako iz njega tumačenjem proizlazi da se taj sud proglasio nenadležnim?

2. Je li sud države članice, čija bi nadležnost trebala proizaći iz odbijanja nadležnosti suda druge države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak, ovlašten ispitati postojanje uvjeta za donošenje odluke suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak u skladu s člankom 6. točkom (a) i člankom 7. točkom (a) Uredbe br. 650/2012? U kojem je opsegu odluka suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak obvezujuća?

   Osobito:

   (a) Je li sud države članice, čija bi nadležnost trebala proizaći iz odbijanja nadležnosti suda druge države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak, ovlašten ispitati je li umrli valjano izabrao pravo države članice u skladu s člankom 22. Uredbe br. 650/2012?

   (b) Je li sud države članice, čija bi nadležnost trebala proizaći iz odbijanja nadležnosti suda druge države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak, ovlašten ispitati je li stranka u postupku pred sudom pred kojim je prethodno pokrenut postupak postavila zahtjev za odbijanje nadležnosti u skladu s člankom 6. točkom (a) Uredbe br. 650/2012?

(c) Je li sud države članice, čija bi nadležnost trebala proizaći iz odbijanja nadležnosti suda druge države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak, ovlašten ispitati je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da su sudovi države članice izabranog prava u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju?

3. Jesu li članak 6. točka (a) i članak 7. točka (a) Uredbe br. 650/2012, koji zahtijevaju izbor prava ‚u skladu s člankom 22.', primjenjivi i ako umrli u oporuci nastaloj prije 17. kolovoza 2015. nije izričito ili konkludentno izabrao pravo, nego mjerodavno pravo primjenjivo na nasljeđivanje može proizaći samo iz članka 83. stavka 4. Uredbe br. 650/2012?"

18. Osoba CR, španjolska i talijanska vlada te Europska komisija podnijele su pisana očitovanja. Rasprava nije održana.

IV. Analiza

A. Uvodne napomene o drugom pitanju i njegovu predmetu

19. Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita može li, u slučaju da se sud države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak u nasljednim stvarima proglasio nenadležnim na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012, sud pred kojim je na temelju članka 7. točke (a) te uredbe naknadno pokrenut postupak ispitati jesu li prilikom donošenja odluke o odbijanju nadležnosti ispunjeni uvjeti iz prvonavedene odredbe.

1. Uvjeti iz drugog prethodnog pitanja

20. Sud koji je uputio zahtjev u prvom se dijelu drugog pitanja općenito poziva na uvjete navedene u članku 6. točki (a) i članku 7. točki (a) Uredbe br. 650/2012. Međutim, on razmatra to pitanje s obzirom na tri posebna uvjeta koja moraju biti ispunjena kako bi se sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak mogao proglasiti nenadležnim u korist sudova države članice čiji je ostavitelj bio državljanin. Točnije, drugo pitanje, koje je podijeljeno na tri potpitanja, odnosi se na to mogu li potonji sudovi ispitati, kao prvo, je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da je pravo te države članice izabrano ili se smatra izabranim za uređenje nasljeđivanja, kao drugo, je li jedna od stranaka u postupku pred sudom pred kojim je prethodno pokrenut postupak postavila zahtjev u skladu s člankom 6. točkom (a) Uredbe br. 650/2012 i, kao treće, je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da su sudovi te države članice u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju.

21. Iako tim trima potpitanjima prethodi izraz „Osobito", drugi elementi koji bi sa stajališta suda pred kojim je naknadno pokrenut postupak na temelju članka 7. točke (a) Uredbe br. 650/2012 mogli biti relevantni nisu predmet prethodnih pitanja koje je postavio sud koji je uputio zahtjev[4]. Naime, iz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da, kada je riječ o drugom pitanju, sud koji je uputio zahtjev ograničava njegov doseg na uvjete iz tih potpitanja.

[4] Točnije, sud koji je uputio zahtjev ne traži od Suda ni da utvrdi mogu li sudovi države članice čiji je ostavitelj bio državljanin ispitati je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak bio nadležan na temelju članka 4. ili članka 10. Uredbe br. 650/2012 ili je li odluka koju je donio sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak obuhvaćena područjem primjene te uredbe ni da utvrdi utječe li odbijanje nadležnosti na temelju članka 6. točke (a) navedene uredbe na sve postupke koji se odnose na nasljeđivanje preminule osobe ili samo na postupke koji imaju isti predmet kao i onaj u okviru kojeg je odbijena nadležnost u glavnom postupku. Međutim, nesporno je da je španjolski sud bio nadležan na temelju članka 4. iste uredbe. Osim toga, ništa ne upućuje na to da se predmet postupka pokrenutog pred španjolskim sudom bitno razlikuje od predmeta postupka koji je u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev.

2. Odnos između prvog potpitanja drugog pitanja i trećeg pitanja

22. *A priori* se čini da postoji neusklađenost između prvog potpitanja drugog pitanja i trećeg pitanja.

23. Naime, iako se u prvom potpitanju drugog pitanja upućuje na izbor prava izvršen na temelju članka 22. Uredbe br. 650/2012, iz formulacije trećeg pitanja ipak proizlazi da, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, na temelju te odredbe ostavitelj nije mogao izabrati njemačko pravo te da primjena tog prava proizlazi iz članka 83. stavka 4. te uredbe. U tom smislu, sud koji je uputio zahtjev svojim trećim pitanjem želi utvrditi primjenjuju li se članak 6. točka (a) i članak 7. točka (a) navedene uredbe, koji predviđaju izbor mjerodavnog prava „na temelju članka 22.", i kada primjena prava države čiji je ostavitelj bio državljanin proizlazi iz članka 83. stavka 4. iste uredbe i, posljedično, ako se „smatra da je to pravo izabrano kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje" [5].

24. Iz napomene osobe CR prema kojoj prvo potpitanje „ne uzima u obzir" članak 83. stavak 4. Uredbe br. 650/2012 može se zaključiti da je ona time istaknula neusklađenost spomenutu u točkama 22. i 23. ovog mišljenja. Osoba CR također tvrdi da je španjolski sud u okviru ispitivanja svoje nadležnosti proveo ocjenu članka 22. te uredbe. Međutim, ne može se isključiti da ona tom tvrdnjom želi dokazati da sudovi države članice čiji je ostavitelj bio državljanin ne mogu ispitati primjenu prava te države, neovisno o činjenici proizlazi li ta primjena iz članka 22. (prvo potpitanje drugog pitanja) ili članka 83. stavka 4. navedene uredbe (treće pitanje).

25. Osim toga, španjolska vlada navodi da je sud te države članice, koji je odbio svoju nadležnost u korist njemačkih sudova, istaknuo da je prije stupanja na snagu Uredbe br. 650/2012 umrli na temelju svojeg nacionalnog prava, odnosno njemačkog prava, sastavio oporuku, što na temelju članka 83. stavka 4. te uredbe automatski podrazumijeva izbor tog prava kao prava mjerodavnog za nasljeđivanje.

26. U svakom slučaju, u okviru analize prvog potpitanja drugog pitanja smatrati da sudovi države članice čiji je umrli bio državljanin, a pred kojima je pokrenut postupak na temelju članka 7. točke (a) Uredbe br. 650/2012, ne mogu ispitati je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da je pravo te države članice izabrano ili se smatra izabranim za uređenje nasljeđivanja, dovelo bi do toga da neusklađenost spomenuta u točkama 22. i 23. ovog mišljenja ne bude relevantna. Osim toga, činjenica da navedeno pravo nije izabrano na temelju članka 22. te uredbe, nego se smatra izabranim na temelju njezina članka 83. stavka 4., ne može dovesti do toga da odluka o odbijanju nadležnosti obvezuje sudove države članice čiji je ostavitelj bio državljanin na primjenu navedene uredbe, čak i ako nasljeđivanje nije obuhvaćeno njezinim područjem primjene *ratione temporis* [6].

[5] Radi cjelovitosti ističem da iz Uredbe br. 650/2012 proizlazi, s jedne strane, da se ona, osim nekoliko članaka primjenjivih na ranije datume, primjenjuje od 17. kolovoza 2015. (članak 84. drugi stavak) i, s druge strane, da se primjenjuje na nasljeđivanje osoba koje su umrle 17. kolovoza 2015. ili nakon tog datuma (članak 83. stavak 1.). Razmatrana zasebno, rješenjima iz tih odredaba u pogledu područja primjene *ratione temporis* te uredbe mogla bi se zanemariti raspolaganja imovinom zbog smrti koja je nastupila prije 17. kolovoza 2015. Kako bi se to izbjeglo, zakonodavac Unije uveo je dodatne prijelazne odredbe u članak 83. te uredbe. Tako članak 83. stavak 2. navedene uredbe predviđa: „Ako je umrli odabrao pravo mjerodavno za svoje nasljeđivanje prije 17. kolovoza 2015., taj izbor je valjan ako ispunjava uvjete utvrđene u poglavlju III. ili ako je valjan po pravilima međunarodnog privatnog prava koji su bili na snazi u trenutku izbora u državi u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište ili u bilo kojoj državi čiji je bio državljanin." Nadalje, članak 83. stavak 4. Uredbe br. 650/2012 previđa: „Ako je raspolaganje imovinom zbog smrti izvršeno prije 17. kolovoza 2015. u skladu s pravom koje je umrli mogao izabrati u skladu s ovom Uredbom, smatra se da je to pravo izabrano kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje." Kao što je to Sud već naveo, ta prva odredba ima za „cilj […] očuvati volju oporučitelja, a da bi taj izbor bio valjan, on mora ispunjavati uvjete utvrđene navedenom odredbom", a druga „uređuje slučajeve u kojima raspolaganje imovinom za slučaj smrti ne sadržava takav izbor". Vidjeti presudu od 16. srpnja 2020., E. E. (Nadležnost suda i pravo mjerodavno za nasljeđivanje) (C-80/19, EU:C:2020:569, t. 92.).

[6] O prijelaznim odredbama Uredbe br. 650/2012 vidjeti bilješku na stranici 5.

27. U tim okolnostima, kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor, prvo potpitanje treba razumjeti na način da se njime želi utvrditi može li sud države članice, čija nadležnost proizlazi iz odbijanja nadležnosti od strane suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak, ispitati je li potonji s pravom smatrao da je pravo te države članice izabrano ili se smatra izabranim za uređenje nasljeđivanja.

28. Točno je da se čini da tako preoblikovano prvo potpitanje prejudicira odgovor koji treba dati na treće pitanje. Naime, iz toga proizlazi da se članak 6. točka (a) i članak 7. točka (a) Uredbe br. 650/2012 mogu primijeniti ako se smatra da je pravo države članice čiji je ostavitelj bio državljanin bilo izabrano na temelju članka 83. stavka 4. te uredbe.

29. Međutim, s jedne strane, kao što su to istaknule sve stranke, članak 6. točka (a) i članak 7. točka (a) Uredbe br. 650/2012 primjenjuju se u takvoj situaciji. S druge strane, u slučaju da sudovi države članice čiji je umrli bio državljanin ne mogu ispitati je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da je pravo te države članice izabrano ili se smatra izabranim za uređenje nasljeđivanja (prvo potpitanje), pitanje može li taj sud odlučivati na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012 ako se na temelju njezina članka 83. stavka 4. smatra da je izabrano pravo države članice čiji je ostavitelj bio državljanin, treba riješiti sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak, a ne sudovi države članice čiji je umrli bio državljanin. Ako je ta pretpostavka točna, sudovi te države članice ne mogu *a fortiori* odbiti tumačenje poput onog koje ističu sve stranke pozivajući se na međusobnu neprimjenjivost tih odredbi.

30. Podsjećam na to da će se u ovom mišljenju, u skladu sa zahtjevom Suda, analizirati samo drugo prethodno pitanje. Najprije ću iznijeti stajališta stranaka u pogledu triju uvjeta koje navodi sud koji je uputio zahtjev (dio B), a zatim ću, kako bih odgovorio na to pitanje, analizirati mehanizam iz članka 6. točke (a) i članka 7. točke (a) Uredbe br. 650/2012 (dio C).

B. Stajališta stranaka

31. Osoba CR i talijanska vlada tvrde da sud države članice čije je pravo ostavitelj izabrao ili se smatra izabranim ne može ispitati jesu li pred sudom pred kojim je prethodno pokrenut postupak prilikom donošenja odluke o odbijanju bili ispunjeni uvjeti iz triju potpitanja drugog pitanja.

32. Španjolska vlada smatra da članak 6. točku (a) i članak 7. točku (a) Uredbe br. 650/2012 treba tumačiti na način da sud države članice čija nadležnost proizlazi iz odbijanja nadležnosti ne može preispitati odluku o odbijanju nadležnosti koja je prethodno donesena. Prema njezinu mišljenju, taj je sud ipak dužan ispitati svoju nadležnost i, slijedom toga, ispitati je li umrli izabrao njegovo nacionalno pravo (prvo potpitanje) te je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio svoju nadležnost. Španjolska vlada ne pojašnjava praktične posljedice tog tumačenja koje se uglavnom temelji na zajedničkom tumačenju članaka 7. i 15. te uredbe. Ističe da, prema potonjem članku, kad se pred sudom države članice pokrene postupak o nasljednoj stvari za koju taj sud u skladu s navedenom uredbom nije nadležan, sud se po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim.

33. Osim toga, španjolska se vlada poziva na presude Overseas Union Insurance i dr.[7] i Gasser[8] te podsjeća na to da je Sud u kontekstu Konvencije iz Bruxellesa[9] presudio da se nadležnost suda određuje, među ostalim, izravno prema pravilima te konvencije koja su zajednička dvama sudovima i koja svaki od njih može tumačiti i primjenjivati s istim ovlastima.

34. Ta se vlada također poziva na definiciju pojma „odluka" iz članka 3. stavka 1. točke (g) Uredbe br. 650/2012[10] i podsjeća na to da se samo na odluke obuhvaćene tom definicijom primjenjuje sustav uzajamnog priznavanja uspostavljen tom uredbom.

35. Što se tiče Komisije, ona tvrdi da odluka o odbijanju nadležnosti donesena na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012 treba biti obvezujuća za sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak s obzirom na postojanje zahtjeva jedne od stranaka za proglašenje nenadležnosti (drugo potpitanje) i zbog toga što smatra da su sudovi države članice izabranog prava u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju (treće potpitanje). Komisija se u prilog tom tumačenju, među ostalim, poziva na presudu Gothaer Allgemeine Versicherung i dr.[11], za koju smatra da je primjenjiva u ovom slučaju.

36. Suprotno tomu, prema Komisijinu mišljenju, sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak može ispitati valjanost izbora mjerodavnog prava na temelju članka 22. Uredbe br. 650/2012 (treće potpitanje). Naime, postoji određena proturječnost između općeg načela prema kojem sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak ne može ispitati odluku o odbijanju nadležnosti i činjenice da je sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak onaj koji treba odrediti mjerodavno pravo. Sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak trebao bi stoga moći ispitati valjanost izbora prava u korist prava države u kojoj se vodi postupak, i to u pogledu njegova učinka u području međunarodnog privatnog prava, a ne u pogledu međunarodne nadležnosti. Naime, što se tiče te nadležnosti, u ovom je slučaju sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak donio odluku na temelju vlastite ocjene članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012, koji u svakom slučaju pretpostavlja izbor prava u skladu s člankom 22. te uredbe.

C. Mehanizam predviđen člankom 6. točkom (a) i člankom 7. točkom (a) Uredbe br. 650/2012

37. Kao što je to primijećeno u pravnoj teoriji[12], mehanizam predviđen člankom 6. točkom (a) i člankom 7. točkom (a) Uredbe br. 650/2012 nadahnut je teorijom *forum non conveniens* koja se odražava i u drugim odredbama međunarodnog privatnog prava Unije, poput članka 12. te uredbe, članka 15. Uredbe (EZ) br. 2201/2003[13] i članaka 33. i 34. Uredbe (EU) br. 1215/2012[14].

7 Presuda od 27. lipnja 1991. (C-351/89, EU:C:1991:279, t. 23.)

8 Presuda od 9. prosinca 2003. (C-116/02, EU:C:2003:657, t. 48.)

9 Konvencija od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.), kako je izmijenjena naknadnim Konvencijama o pristupanju novih država članica toj konvenciji (u daljnjem tekstu: Konvencija iz Bruxellesa)

10 U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (g) Uredbe br. 650/2012

11 Presuda od 15. studenoga 2012. (C-456/11, EU:C:2012:719)

12 Vidjeti F. Marongiu Buonaiuti,, „Article 6", u Calvo Caravaca, A. L., Davì, A., Mansel, H. P., The EU Succession Regulation. A Commentary, Cambridge University Press, Cambridge, 2016., str. 165.

13 Uredba Vijeća od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133. i ispravak SL 2014., L 46, str. 22.)

14 Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. i ispravci SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57.)

38. Međutim, taj se mehanizam razlikuje od tipičnih odraza teorije *forum non conveniens* po svojim posebnostima. Elemente koji će omogućiti odgovor na drugo prethodno pitanje treba stoga najprije potražiti u samoj Uredbi br. 650/2012. Ti se elementi odnose, kao prvo, na narav uvjeta iz triju potpitanja kojima podliježe odluka o odbijanju nadležnosti donesena na temelju članka 6. točke (a) te uredbe, kao drugo, na kvalifikaciju te odluke kao odluke koja podliježe mehanizmu priznavanja koji je uspostavljen navedenom uredbom i, kao treće, na učinak navedene odluke u pogledu raspodjele nadležnosti između država članica.

1. Narav uvjeta iz triju potpitanja

39. Članak 6. točka (a) Uredbe br. 650/2012 odnosi se na fakultativno odbijanje nadležnosti. Čak i ako su ispunjeni uvjeti za izbor prava države članice čiji je ostavitelj bio državljanin (prvo potpitanje) i za postojanje zahtjeva jedne od stranaka za odbijanje nadležnosti (drugo potpitanje), sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak nije ni na koji način obvezan odbiti svoju nadležnost u korist sudova te države članice – on to *može* napraviti *ako smatra* da su ti sudovi u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju. Činjenica da donošenje odluke o odbijanju nadležnosti na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012 proizlazi iz njegove ocjene ozbiljan je pokazatelj toga da tu odluku ne trebaju preispitivati sudovi druge države članice, barem ne u dijelu u kojem se navedena odluka odnosi na činjenicu da su sudovi te države članice u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju (treće potpitanje).

40. Usto, zahtjev za odbijanje nadležnosti u skladu s člankom 6. točkom (a) Uredbe br. 650/2012 (drugo potpitanje) mora biti sastavljen i podnesen sudu pred kojim je prethodno pokrenut postupak u skladu s pravilima *lex fori*. Taj sud stoga može lako ispitati je li mu takav zahtjev podnijela jedna od stranaka u postupku i proizvodi li učinke koji mu omogućuju da odbije svoju nadležnost.

41. Iako priznaje da sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak ne treba ispitati uvjete iz drugog i trećeg potpitanja drugog pitanja, španjolska vlada smatra da iz zajedničkog tumačenja članaka 7. i 15. Uredbe br. 650/2012 proizlazi da je sud države članice čiji je ostavitelj bio državljanin obvezan ispitati vlastitu nadležnost i, slijedom toga, ispitati je li umrli izabrao njegovo nacionalno pravo te je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio svoju nadležnost (prvo potpitanje). Čini se da se taj argument temelji na tumačenju tih odredaba prema kojem sud države članice čiji je ostavitelj bio državljanin treba ispitati elemente koji se navode u tekstu te prve odredbe [15].

42. Međutim, iako svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev od Suda traži tumačenje članka 6. točke (a) i članka 7. točke (a) Uredbe br. 650/2012, uvjeti na koje taj sud upućuje svojim trima potpitanjima navedeni su u toj prvoj odredbi. Ti uvjeti uređuju nadležnost sudova iz članka 4. i članka 10. te uredbe ili, preciznije, određuju mogu li ti sudovi odbiti nadležnost koju su dužni izvršavati, osim u slučajevima koji su izričito predviđeni tom uredbom.

43. Suprotno tomu, uvjeti na koje taj sud upućuje svojim trima potpitanjima samo se neizravno spominju u članku 7. točki (a) te uredbe u dijelu u kojem se ona primjenjuje „ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio nadležnost u istom slučaju kao iz članka 6.” Točno je da se u prvom dijelu članka 7. navedene uredbe upućuje na „sudove države članice čije je pravo

[15] Čini se da se elementi koji se odnose na pitanje je li umrli izabrao svoje nacionalno pravo i je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak na temelju njegova uobičajenog boravišta odbio svoju nadležnost odražavaju u tekstu članka 7. Uredbe br. 650/2012, prema kojem se ta odredba odnosi na „sudove države članice čije je pravo izabrao umrli u skladu s člankom 22.” koji su nadležni „ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio nadležnost u istom slučaju kao iz članka 6.”

izabrao umrli u skladu s člankom 22." Međutim, uvjet koji se odnosi na izbor prava te države članice već je utvrđen člankom 6. iste uredbe [16]. Upućivanje u članku 7. pak ima za cilj jedino odrediti sudove iz te odredbe.

44. Prema tome, ispitivanje koje su ti sudovi izvršili na temelju članka 15. Uredbe br. 650/2012 mora se odnositi na postojanje odluke o odbijanju nadležnosti donesene na temelju članka 6. točke (a) te uredbe. Suprotno tomu, ispunjenje uvjeta koje sud koji je uputio zahtjev navodi u svojim trima potpitanjima treba ispitati sud nadležan na temelju članka 4. ili članka 10. navedene uredbe. Pritom taj sud u praksi ispituje uvjete svoje nadležnosti. Kao što proizlazi iz presuda Overseas Union Insurance i dr. [17] i Gasser [18], na koje se poziva španjolska vlada, sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak ni u kojem slučaju nije u boljem položaju od suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak odlučivati o nadležnosti potonjeg suda.

45. Komisijin argument koji, čini se, upućuje na dvojnu narav uvjeta koji se odnosi na izbor prava države članice čiji je ostavitelj bio državljanin ne dovodi u pitanje to razmatranje. Čini se da se taj argument temelji na tumačenju prema kojem bi sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak ispitao izbor prava mjerodavnog za nasljeđivanje samo u odnosu na pravila o nadležnosti, tako da je na sudu pred kojim je postupak naknadno pokrenut da ispita taj izbor u odnosu na pravila međunarodnog privatnog prava.

46. Međutim, ništa ne upućuje na to da Uredba br. 650/2012 razlikuje izbor mjerodavnog prava koji je valjan u pogledu pravila o nadležnosti od izbora koji je valjan u pogledu pravila međunarodnog privatnog prava. Uvijek je riječ o izboru izvršenom (ili koji se smatra izvršenim) na temelju istih odredaba te uredbe i, kao što je to primijećeno u pravnoj teoriji, sud države članice čije je pravo izabrano i pred kojim je pokrenut postupak na temelju članka 7. točke (a) iste uredbe ne preispituje postojanje valjanog izbora prava koje je utvrdio sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak [19]. Usto, odbijanje nadležnosti u korist tih sudova omogućuje očuvanje podudarnosti između *forum* i *ius*.

2. Odluka o odbijanju nadležnosti kao odluka koja podliježe mehanizmu priznavanja

47. Kao što primjećuje Komisija, iz presude Gothaer Allgemeine Versicherung i dr. [20] proizlazi da, što se tiče Uredbe (EZ) br. 44/2001 [21] koja je zamijenila Konvenciju iz Bruxellesa, odluka kojom je sud države članice odbio svoju nadležnost na temelju sporazuma o izboru nadležnosti jest odluka koja podliježe mehanizmu priznavanja koji je uspostavljen tom uredbom i koji obvezuje sudove drugih država članica u pogledu utvrđenja valjanosti tog sporazuma.

48. Budući da odredbe Konvencije iz Bruxellesa, na koje Sud, kako bi došao do tog rješenja, upućuje u toj presudi, nisu znatno različite od odredaba Uredbe br. 650/2012, smatram da su zaključci iz presude Gothaer Allgemeine Versicherung i dr. [22] primjenjivi na tu uredbu.

16 „Ako je pravo koje je umrli izabrao za uređenje svojeg nasljeđivanja u skladu s člankom 22. pravo države članice […]."

17 Presuda od 27. lipnja 1991. (C-351/89, EU:C:1991:279, t. 23.)

18 Presuda od 9. prosinca 2003. (C-116/02, EU:C:2003:657, t. 48.)

19 Vidjeti A. Bonomi, „Article 6", u A. Bonomi, P. Wautelet, Le droit européen des successions. Commentaire du règlement (UE) nº 650/2012, du 4 juillet 2012, Bruxelles, Bruylant, 2016., str. 219. Vidjeti također u tom smislu F. Marongiu Buonaiuti, „Article 7", u Calvo Caravaca, A. L., Davì, A., Mansel, H. P., The EU Succession Regulation. A Commentary, Cambridge University Press, Cambridge, 2016., str. 174.

20 Presuda od 15. studenoga 2012. (C-456/11, EU:C:2012:719)

21 Uredba Vijeća od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.)

22 Presuda od 15. studenoga 2012. (C-456/11, EU:C:2012:719)

49. Slijedom toga, *mutatis mutandis*, odluka o odbijanju nadležnosti obvezuje sudove drugih država članica u pogledu razmatranja prema kojem su uvjeti navedeni u članku 6. točki (a) Uredbe br. 650/2012 bili ispunjeni prilikom donošenja te odluke ako ih je taj sud ispitao [23].

50. Naime, uvjeti navedeni u članku 6. točki (a) Uredbe br. 650/2012 uvjeti su nadležnosti u širem smislu riječi kojima se pobliže određuje može li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbiti svoju nadležnost [24]. Osim toga, odluka o odbijanju nadležnosti podliježe mehanizmu priznavanja koji je uspostavljen Uredbom br. 650/2012. Usto, poštovanje načela uzajamnog povjerenja u sudovanje u državama članicama na kojem se temelji primjena odredaba te uredbe o priznavanju i izvršenju odluka [25] omogućuje da se navedena odluka ne prizna samo u slučajevima predviđenima tom uredbom. Slijedeći tu logiku, u skladu s člankom 41. navedene uredbe odluka o odbijanju nadležnosti donesena u državi članici ne može se preispitivati u pogledu merituma. Neprovođenje preispitivanja merituma obično se odnosi i na primjenu usklađenih pravila o nadležnosti od strane suda [26]. Usto, članak 40. iste uredbe, u kojem se navode razlozi za nepriznavanje, ne dopušta sudu druge države članice da ne prizna odluku o odbijanju nadležnosti samo zbog toga što smatra da je u toj odluci pogrešno primijenjeno pravo Unije [27].

51. To se rješenje, nadalje, objašnjava činjenicom da odluka o odbijanju nadležnosti donesena na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012 može biti predmet nadzora unutar pravnog poretka države članice suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak. Taj se nadzor može odnositi i na ispitivanje uvjeta iz triju potpitanja drugog pitanja. Usto, kako bi se osiguralo ujednačeno tumačenje pravila te uredbe u Uniji, sudovi tog pravnog poretka mogu koristiti mehanizam prethodnog postupka koji je uspostavljen člankom 267. UFEU-a.

52. Stoga, poštujući načelo uzajamnog povjerenja u sudovanje u državama članicama, sud druge države članice pred kojim je, na temelju članka 7. točke (a) Uredbe br. 650/2012, naknadno pokrenut postupak ne može zamijeniti sudove koji osiguravaju nadzor postupka unutar pravnog poretka države članice pred kojim je prethodno pokrenut postupak. Iz navedenog proizlazi da sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak ne može ispitati uvjete iz triju potpitanja drugog pitanja ako ih je ispitao sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak.

3. Učinak odbijanja nadležnosti na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012

53. Članak 22. stavak 1. Uredbe br. 650/2012 omogućuje osobi da za pravo koje će urediti u cijelosti njezino nasljeđivanje izabere pravo države čiji je državljanin. Članak 83. stavak 4. te uredbe predviđa da se smatra da je to pravo izabrano kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje. Međutim, sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak na temelju članka 4. ili članka 10. navedene uredbe može odbiti svoju nadležnost samo u korist sudova *države članice* čiji je

[23] Naime, Sud je u presudi od 15. studenoga 2012., Gothaer Allgemeine Versicherung i dr. (C-456/11, EU:C:2012:719, t. 41.) presudio da odluka kojom je sud države članice odbio svoju nadležnost na temelju sporazuma o izboru nadležnosti, a zbog valjanosti tog sporazuma, obvezuje sudove drugih država članica kako u pogledu odluke o nenadležnosti tog suda iz izreke njegove odluke tako i u pogledu utvrđenja valjanosti tog sporazuma iz obrazloženja njegove odluke, pri čemu su oba ta dijela nužan oslonac toj izreci. Iz toga zaključujem da sud pred kojim je prvo pokrenut postupak mora u izreci svoje odluke ili u njezinu obrazloženju navesti da su uvjeti iz triju potpitanja drugog prethodnog pitanja bili ispitani prilikom donošenja odluke o odbijanju nadležnosti kako bi sud pred kojim je naknadno pokrenut postupak mogao na temelju te izreke i/ili tog obrazloženja utvrditi postojanje odluke o odbijanju nadležnosti koja je donesena na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012, koja obvezuje taj sud u pogledu tih triju uvjeta, a da ne dovede u pitanje osnovanost ispitivanja koje je proveo sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak.

[24] Vidjeti točku 42. ovog mišljenja.

[25] Presuda od 23. svibnja 2019.,WB (C-658/17, EU:C:2019:444, t. 52.)

[26] Vidjeti po analogiji presudu od 15. studenoga 2012. Gothaer Allgemeine Versicherung i dr. (C-456/11, EU:C:2012:719, t. 37.).

[27] Vidjeti također po analogiji presudu od 11. svibnja 2000., Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, t. 33.).

državljanin bio ostavitelj. Ako je pravo treće države izabrano (ili se smatra izabranim) kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje, sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak ne može odbiti svoju nadležnost u korist sudova te treće države.

54. U pravnoj teoriji razmatrano je više razloga kojima se može objasniti to rješenje, pri čemu se uzima u obzir da nijedan od njih nije u potpunosti uvjerljiv [28]. Drugi bi razlog mogao biti učinak odbijanja nadležnosti koji dovodi do toga da sudovi države članice čiji je ostavitelj bio državljanin automatski postanu nadležni. Međutim, sudovi treće države koji ne primjenjuju Uredbu br. 650/2012 ne mogu na temelju članka 7. točke (a) te uredbe biti obvezni izvršavati nadležnost koju je sud države članice odbio. Usto, ti sudovi ne uživaju uzajamno povjerenje između država članica na kojem se temelji navedena uredba.

55. Volju zakonodavca da naglasi učinak odbijanja nadležnosti potvrđuje analiza pripremnih akata Uredbe br. 650/2012.

56. Naime, Prijedlog uredbe [29] u svojem je članku 5. stavku 1. predviđao da „[a]ko je preminuli izabrao pravo države članice za uređenje svojeg nasljeđivanja […], sud pred kojim je pokrenut postupak u skladu s člankom 4. može, na zahtjev stranke i ako smatra da su sudovi države članice čije je pravo izabrano u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju, prekinuti postupak i pozvati stranke da podnesu zahtjev sudovima te države članice”. Istim je člankom bilo predviđeno da sud pred kojim je prvo pokrenut postupak nastavlja izvršavati svoju nadležnost, s jedne strane, ako pred sudovima države članice čije je pravo izabrano postupak nije pokrenut u roku koji je taj sud odredio [30] i, s druge strane, ako se sudovi države članice čije je pravo izabrano nisu proglasili nadležnima najkasnije u roku od osam tjedana od pokretanja postupka [31].

57. Do prijenosa nadležnosti na sudove države članice čije je pravo ostavitelj izabrao ne dolazi automatski [32], nego kada ga ti sudovi, nakon pokretanja postupka u vezi s nasljeđivanjem, prihvate. Kao što je to primijećeno u pravnoj teoriji, a da se pritom nisu zanemarile razlike među njima [33], to rješenje odražava ono iz članka 15. Uredbe br. 2201/2003.

58. Nakon što je Parlament dao mišljenje u prvom čitanju [34], rješenje usvojeno u članku 5. Prijedloga uredbe konačno je formulirano u članku 6. točki (a) i članku 7. točki (a) Uredbe br. 650/2012. Uvedena izmjena potvrđuje volju zakonodavca Unije da ne prihvati rješenje koje sudovima države članice čije je pravo izabrano omogućuje da odbiju svoju nadležnost.

59. U tom slučaju, smatrati da sudovi države članice čije je pravo izabrano ili se smatra da je izabrano kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje mogu ispitati jesu li uvjeti iz članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012 bili ispunjeni prilikom donošenja odluke o odbijanju nadležnosti u praksi bi moglo dovesti do toga da se tim sudovima prizna mogućnost da odbiju nadležnost koja proizlazi iz tog odbijanja, a time i do oslabljenja mehanizma iz članka 6. točke (a) i članka 7. točke (a) te uredbe.

28 Vidjeti A. Bonomi, op. cit., str. 214.

29 Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (COM(2009) 154 *final*) (u daljnjem tekstu: Prijedlog uredbe)

30 Članak 5. stavak 2. Prijedloga uredbe

31 Članak 5. stavak 3. Prijedloga uredbe

32 To je uostalom potvrdila Komisija navodeći da „upućivanje na sud koji je u boljem položaju ne smije biti automatsko s obzirom na to da je umrli izabrao pravo druge države članice”. Vidjeti Prijedlog uredbe, str. 5.

33 Vidjeti E. Lein, „A Further Step Towards a European Code of Private International Law: The Commission Proposal for a Regulation on Succession”, Yearbook of Private International Law, 2009., sv. XI., str. 119. i 120.

34 Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 13. ožujka 2012., EP-PE_TC1-COD(2009) 157

60. Sud koji je odbio svoju nadležnost na temelju članka 6. točke (a) Uredbe br. 650/2012 ne bi automatski ponovno postao nadležan, što bi moglo dovesti do uskraćivanja pravne zaštite [35]. Tumačenjem prema kojem sudovi države članice čiji je ostavitelj bio državljanin ne mogu ispitati jesu li ispunjeni uvjeti iz triju potpitanja izbjegava se, dakle, opasnost od negativnog sukoba nadležnosti koji bi mogao nastati ako bi sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio svoju nadležnost i ako bi sud države članice čiji je ostavitelj bio državljanin smatrao da uvjeti navedeni u članku 6. točki (a) Uredbe nisu ispunjeni.

61. Uzimajući u obzir, kao prvo, narav uvjeta iz triju potpitanja kojima se određuje može li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbiti nadležnost, koju je u načelu dužan izvršiti [36], kao drugo, kvalifikaciju odluke o odbijanju nadležnosti kao odluke koja podliježe mehanizmu priznavanja koji je uspostavljen Uredbom br. 650/2012 [37] te, kao treće, volju da se osigura da ta odluka ima učinak koji zakonodavac Unije nastoji postići [38], predlažem da se na drugo prethodno pitanje odgovori tako da članak 6. točku (a) i članak 7. točku (a) te uredbe treba tumačiti na način da sud države članice čija bi nadležnost trebala proizaći iz odbijanja nadležnosti suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak nije ovlašten ispitati, kao prvo, je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da je pravo te države članice izabrano ili se smatra izabranim za uređenje nasljeđivanja, kao drugo, je li jedna od stranaka u postupku pred sudom pred kojim je prethodno pokrenut postupak postavila zahtjev u skladu s člankom 6. točkom (a) Uredbe br. 650/2012 i, kao treće, je li sud pred kojim je postupak prethodno pokrenut s pravom smatrao da su sudovi te države članice u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak ispitao ta tri uvjeta.

V. Zaključak

62. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na drugo prethodno pitanje koje je postavio Oberlandesgericht Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu, Njemačka) odgovori kako slijedi:

Članak 6. točku (a) i članak 7. točku (a) Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju treba tumačiti na način da sud države članice čija bi nadležnost trebala proizaći iz odbijanja nadležnosti suda pred kojim je prethodno pokrenut postupak nije ovlašten ispitati, kao prvo, je li sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak s pravom smatrao da je pravo te države članice izabrano ili se smatra izabranim za uređenje nasljeđivanja, kao drugo, je li jedna od stranaka u postupku pred sudom pred kojim je prethodno pokrenut postupak postavila zahtjev u skladu s člankom 6. točkom (a) Uredbe br. 650/2012 i, kao treće, je li sud pred kojim je prethodno pokrenut s pravom smatrao da su sudovi te države članice u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak ispitao ta tri uvjeta.

[35] Točno je da bi se u određenim slučajevima takva situacija teoretski mogla izbjeći primjenom članka 11. Uredbe br. 650/2012 kojim se predviđa *forum necessitatis*. Međutim, ta odredba predviđa uvjete koji mogu isključiti njezinu primjenu ako su se sudovi dviju država članica već proglasili nenadležnima za odlučivanje o nasljeđivanju.

[36] Vidjeti točke 42. do 44. ovog mišljenja.

[37] Vidjeti točku 52. ovog mišljenja.

[38] Vidjeti točku 54. ovog mišljenja.